ประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Effectiveness of Learning Management Policies During the Situation of Coronavirus 2019 Outbreak of The Office of the Basic Education Commission

สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ[1] และ *ภัทร์ พลอยแหวน[2]
Somboon Sirisunhirun[1] and Phut Ploywan[2]
[1,2] รองศาสตราจารย์ ดร.คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
[1-2]Assoc. Prof. Dr., Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University
*Corresponding author. Email: phut.plo@mahidol.ac.th

Received : February 14, 2023
Revised : August 11, 2023
Accepted : October 21, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอน 2) ศึกษาประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอน และ 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของนโยบายและการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูจำนวน 157 คน จากภูมิภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอน และประสิทธิผลของนโยบายซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.941 และ 0.937 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของนโยบาย ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปัจจัยด้านผู้กำหนดนโยบาย ปัจจัยด้านระบบการบริหารนโยบาย และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของนโยบาย 2) ประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ปัจจัยด้านระบบการบริหารนโยบายเป็นปัจจัยเดียวที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

คำสำคัญ: ประสิทธิผลของนโยบาย, การจัดการเรียนการสอน, ไวรัสโคโรนา 2019

Abstract

The objectives of this research are to: 1) study the factors affecting the effectiveness of learning management policies; 2) study the effectiveness of learning management policies; and 3) study the factors affecting

the effectiveness of learning management policies in the period of the Coronavirus Disease (COVID-19) pandemic. The sample used in this study includes 157 teachers from different regions of Thailand. The research tools were questionnaires about factors related to policy effectiveness and the effectiveness of learning management policies. The reliability was 0.941 and 0.937. The statistics used for analysis were mean, standard deviation, and Multiple Linear Regression. The results of this study showed that 1) factors related to policy effectiveness include the COVID-19 factor, the policy maker factor, the system factor, and the environment factor. 2) The effectiveness level of teachers' learning management was at a high level, and 3) the policy management system factor is the only factor that affects the effectiveness of the policy.

Key word: The Effectiveness of the Policy, Learning Management, Coronavirus Disease (COVID-19) Pandemic.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบในหลายด้านทั้งต่อตัวเด็ก ผู้ปกครองไปจนถึงครูและโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแนวนโยบายการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์วิกฤตโควิด - 19 ตามแนวคิด “การเรียนรู้นำการศึกษา โรงเรียนอาจหยุดได้ แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้” ในทุกระดับชั้นและทุกประเภทการศึกษาทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา การศึกษาเอกชน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาสำหรับผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส โดยมีแนวทางการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ 1) การเรียน on hand ครูจัดส่งใบงาน/ใบกิจกรรม 2) การเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม 3) การเรียน on air ออกอากาศผ่านช่องทีวีดิจิตอล DLTV 4) การเรียนผ่านออนไลน์ (on line) และ 5) การเรียนรูปแบบผสมผสาน ซึ่งจะเป็นในลักษณะ on site ผสม on line เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

ในช่วงระยะแรกของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ผู้กำหนดนโยบายไม่มีการเตรียมการที่ดี ไม่มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนออนไลน์ให้คนทุกกลุ่มเข้าใจ อีกทั้งนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการกับแนวทางปฏิบัติของโรงเรียนไม่สอดคล้องกัน และผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึงการเรียนออนไลน์ได้อย่างเท่าเทียม เนื่องจากขาดแคลนอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ซึ่งต่อมากระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการปรับปรุงนโยบายให้มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสถานศึกษาในสังกัดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) รับมอบนโยบายดังกล่าวไปขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ โดยมุ่งหวังให้เกิดประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) การจัดรายวิชา 2) ตัวชี้วัดตามหลักสูตร 3) รูปแบบการสอน 4) บทบาทของครูและผู้ปกครอง 5) การมอบหมายงานนักเรียน และ 6) การวัดประเมินผล (รัตนา แสงบัวเผื่อน และ วิษณุ ทรัพย์สมบัติ, 2564) ซึ่งต่อมานั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อาทิเช่น การจัดให้มีการเรียนเฉพาะวิชาหลักเป็นการเฉพาะ และให้วิชาอื่นเป็นการบูรณาการทดแทน โดยให้โรงเรียนมุ่งเน้นเฉพาะ

ตัวชี้วัดที่นักเรียนต้องรู้ และให้บูรณาการกับการดำเนินวิถีชีวิตและการนำไปใช้ในการทำงานในอนาคตของนักเรียน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผสมผสานรูปแบบการสอน เน้นเนื้อหาที่สามารถสอดแทรกในวิถีชีวิต โดยให้มีครูและผู้ปกครองร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกัน ลดการบ้านลงโดยให้การบ้านแก่นักเรียนเท่าที่จำเป็น (รัตนา แสงบัวเผื่อน และ วิษณุ ทรัพย์สมบัติ, 2564)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำข้อสรุปในรายงาน “เรียนออนไลน์ยุคโควิด-19: วิกฤตหรือโอกาสการศึกษาไทย” ซึ่งในช่วงต้นพบปัญหาว่าโรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่สามารถปฏิบัตินโยบายได้จนนำมาสู่การปรับปรุงนโยบายและกำหนดแนวทางปฏิบัตินโยบายขึ้นใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามนโยบายนั้นได้จากตัวแบบหลักเหตุผล (rational model) และตัวแบบเชิงระบบ (system model) เมื่อนำมาสังเคราะห์กับสถานการณ์จึงพบว่าปัญหาของการปฏิบัติตามนโยบายนั้น มีปัจจัยที่เป็นสาเหตุเกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปัจจัยด้านผู้กำหนดนโยบายตั้งแต่ฝ่ายรัฐบาลสั่งการลงมาที่รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นผู้ที่ออกคำสั่งและถ่ายทอดนโยบายให้นำไปปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นปัจจัยด้านระบบการบริหารนโยบายที่ต้องมีการกำหนดแผนปฏิบัติงานรองรับ รวมถึงปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและการบริหาร และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Dye, 2017; Easton, 1957) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรมีการศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติดังกล่าว ในการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่การปฏิบัตินั้นเกิดประสิทธิผลหรือไม่ อย่างไร ผู้วิจัยจึงสนใจในการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของนโยบายดังกล่าว เพื่อประโยชน์สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปปรับปรุงเพื่อพัฒนานโยบายที่รองรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภายใต้วิกฤตการณ์ร้ายแรงที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบปกติ และในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย การจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้ 1) การจัดรายวิชาโดยการจัดให้มีการเรียนเฉพาะวิชาหลักเป็นวิชาเฉพาะ และให้วิชาอื่นเป็นการบูรณาการทดแทน 2) ตัวชี้วัดตามหลักสูตรที่มุ่งเน้นเฉพาะตัวชี้วัดที่นักเรียนต้องรู้และให้บูรณาการกับการดำเนินวิถีชีวิต 3) รูปแบบการสอน โดยการผสมผสานรูปแบบ สอดแทรกในวิถีชีวิต 4) บทบาทของครูผู้ปกครอง โดยครูและผู้ปกครองร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ 5) การมอบหมายงานนักเรียน โดยการให้การบ้านเท่าที่จำเป็น และครูแต่ละกลุ่มสาระมาบูรณาการร่วมกัน และ 6) การวัดประเมินผล โดยนับเมื่อมีการเรียนรู้ การวัดประเมินผลจากภาระงาน การบ้าน พฤติกรรมขณะเรียน และให้เลิกใช้คะแนน O-NET เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการตัดสินผล ประเมินผล

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หมายถึง องค์ประกอบหรือสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบด้วย ปัจจัย 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปัจจัยด้านผู้กำหนดนโยบาย ปัจจัยด้านระบบการบริหารนโยบาย และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของนโยบาย

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หมายถึง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของนโยบายซึ่งเกิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบด้วย 1) ความกังวลของผู้ปกครอง โรงเรียน ครู และนักเรียน 2) มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ 3) ความรุนแรงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

4. ปัจจัยด้านผู้กำหนดนโยบาย หมายถึง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของนโยบายอันเกิดจากหน่วยงานที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย ประกอบด้วย 1) รัฐบาล 2) กระทรวงศึกษาธิการ 3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) โรงเรียน เป็นต้น

5. ปัจจัยด้านระบบการบริหารนโยบาย หมายถึง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของนโยบายอันเกิดจากการกำหนดแนวทางการบริหารนโยบาย ประกอบด้วย 1) คำสั่งการ 2) ระเบียบปฏิบัติ 3) การถ่ายทอดนโยบาย และ 4) แผนงาน/โครงการ

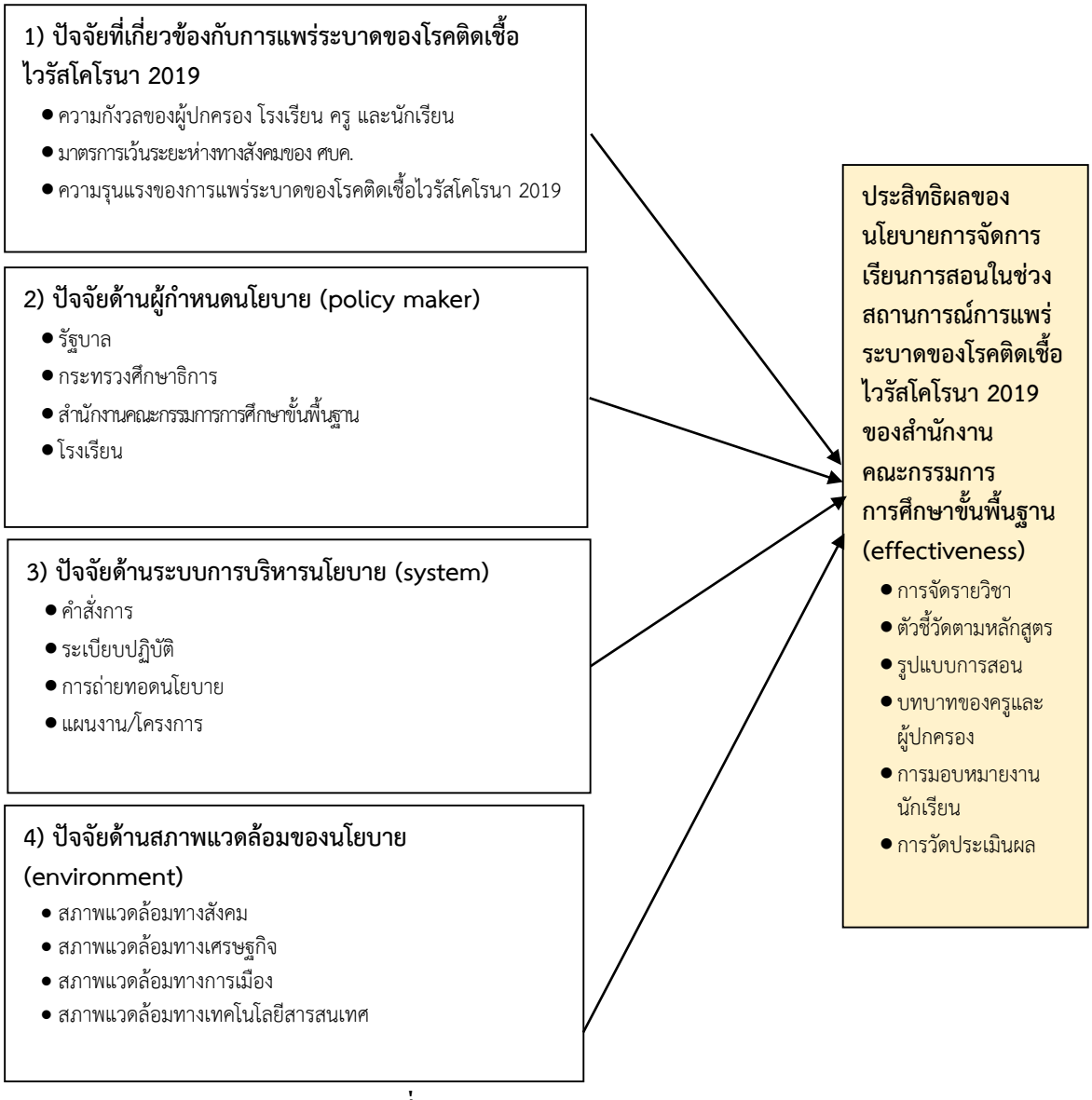
6. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของนโยบาย หมายถึง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของนโยบายซึ่งประกอบด้วย 1) สังคม 2) เศรษฐกิจ 3) การเมืองและการบริหาร และ 4) เทคโนโลยีสารสนเทศ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กระบวนการกำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เริ่มต้นจากการระบุปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และปัญหาต่าง ๆ จะถูกนำเข้าสู่กระบวนการกำหนดนโยบายขององค์การ และพิจารณาอนุมัติจัดสรรเงินงบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ ที่ต้องใช้เพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบาย จากนั้นก็เป็นขั้นตอนการประกาศใช้นโยบายซึ่งปรากฏ

ออกมาในลักษณะระเบียบประกาศ คำสั่ง เพื่อให้สามารถนำนโยบายไปแปลงเป็นแผนงานโครงการเพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผล ได้ผลลัพธ์ตามต้องการ

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ประยุกต์มาจากตัวแปรต่าง ๆ ของตัวแบบหลักเหตุผล (rational model) และตัวแบบเชิงระบบ (system model) (Dye, 2017; Easton, D., 1957) และนำมาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) 2) ปัจจัยด้านผู้กำหนดนโยบาย (policy maker) 3) ปัจจัยด้านระบบการบริหารนโยบาย (system) และ 4) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของนโยบาย (environment)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยใช้มาตรวัดที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ เพื่อคุ้มครองผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการวิจัย ผู้วิจัยได้ปฏิบัติตามระเบียบจริยธรรมการวิจัยอย่างเคร่งครัด โครงการวิจัยนี้ได้รับการรับรองโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เลขที่ 2022/072.1705

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 415,026 คน (ศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา, 2565)

การกำหนดขนาดตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้โปรแกรม G* Power ver.3.1.9.7 โดยกำหนดขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.15 ซึ่งค่า effect size เท่ากับ 0.15 หมายถึงมีขนาดอิทธิพลในระดับปานกลาง (Erdfelder et al., 2007) ระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.05 ค่าอำนาจทดสอบ (power of test) เท่ากับ 0.80 (Hair et al., 2010) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 157 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การคำนวณตามสัดส่วนภูมิภาค โดยการสุ่มคัดเลือกครูจากโรงเรียนในภูมิภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 69 คน ภาคเหนือ จำนวน 34 คน ภาคกลาง จำนวน 24 คน ภาคใต้ จำนวน 14 คน ภาคสามจังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 8 คน ภาคตะวันออก จำนวน 6 คน และกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 157 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับของ Likert scales เพื่อสอบถามระดับของความคิดเห็นได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่ค่อยเห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 ข้อ และตอนที่ 3 ประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 ข้อ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (validity) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 คน ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบ (try out) กับครูในกรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้ ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) พบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ตัวแปรอิสระเท่ากับ 0.941 ตัวแปรตามเท่ากับ 0.937

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการดำเนินงานเก็บข้อมูล 7 พื้นที่ ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ภาคตะวันออก และกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามรูปแบบ online survey โดยใช้ Google Form และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 157 คน คิดเป็นร้อยละ 100

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติ Multiple Linear Regression เพื่อศึกษาว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

n=157

ปัจจัย	*M*	*SD*	แปลผล
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	**3.37**	**0.959**	**ปานกลาง**
1) ความกังวลของผู้ปกครอง โรงเรียน ครู และนักเรียน	2.50	1.319	ปานกลาง
2) มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมของ ศบค.	3.71	1.272	มาก
3) ความรุนแรงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	3.89	1.118	มาก
ปัจจัยด้านผู้กำหนดนโยบาย	**4.04**	**0.998**	**มาก**
1) รัฐบาล	4.00	1.032	มาก
2) กระทรวงศึกษาธิการ	3.99	1.095	มาก
3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.11	1.038	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัย	*M*	*SD*	แปลผล
4) โรงเรียน	4.03	1.034	มาก
ปัจจัยด้านระบบการบริหารนโยบาย	**4.12**	**0.921**	**มาก**
1) คำสั่งการ	4.12	1.046	มาก
2) ระเบียบปฏิบัติ	4.09	1.064	มาก
3) การถ่ายทอดนโยบาย	4.12	0.915	มาก
4) แผนงาน/โครงการ	4.15	0.939	มาก
ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของนโยบาย	**4.21**	**0.863**	**มากที่สุด**
1) สภาพแวดล้อมทางสังคม	4.21	0.944	มากที่สุด
2) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ	4.19	0.893	มาก
3) สภาพแวดล้อมทางการเมือง	4.22	0.890	มากที่สุด
4) สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.24	0.950	มากที่สุด

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.37$, $SD = 0.959$) โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าความรุนแรงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก ($M = 3.89$, $SD = 1.118$)

ปัจจัยด้านผู้กำหนดนโยบาย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.04$, $SD = 0.998$) โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าผู้ที่มีส่วนในกำหนดนโยบายการเรียนแบบออนไลน์ให้เกิดประสิทธิผล คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ($M = 4.11$, $SD = 1.038$)

ปัจจัยด้านระบบการบริหารนโยบาย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.12$, $SD = 0.921$) โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าแผนงาน/โครงการมีความสอดรับกับนโยบายเกี่ยวกับการสอนในสถานการณ์ COVID-19 อยู่ในระดับมาก ($M = 4.15$, $SD = 0.939$)

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($M = 4.21$, $SD = 0.863$) โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีมีส่วนสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.24$, $SD = 0.950$)

2. ประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

n=157

ประสิทธิผลของนโยบาย	*M*	*SD*	แปลผล
ด้านการจัดรายวิชา	**4.18**	**0.900**	**มาก**
1) โรงเรียนมีนโยบายให้จัดวิชาหลักเป็นวิชาเฉพาะ	4.17	0.946	มาก
2) โรงเรียนมีนโยบายให้จัดวิชาอื่น ๆ เป็นการบูรณาการ	4.18	0.926	มาก
ด้านตัวชี้วัดตามหลักสูตร	**4.17**	**0.890**	**มาก**
3) กำหนดตัวชี้วัดโดยการเน้นเฉพาะตัวชี้วัดที่นักเรียนจำเป็นต้องรู้	4.19	0.921	มาก
4) กำหนดตัวชี้วัดโดยการบูรณาการเนื้อหากับวิถีชีวิตประจำวันของนักเรียน	4.24	0.930	มากที่สุด
ด้านรูปแบบการสอน	**3.96**	**1.106**	**มาก**
5) สอนโดยการผสมผสานรูปแบบที่เหมาะสมกับการสอนในสถานการณ์ COVID-19	3.91	1.237	มาก
6) สอนโดยการสอดแทรกบูรณาการเนื้อหากับวิถีชีวิตประจำวันของนักเรียน	3.99	1.109	มาก
7) จัดตารางเรียนตามรูปแบบที่เหมาะสมกับการสอนในสถานการณ์ COVID-19	3.97	1.129	มาก
ด้านบทบาทของครูและผู้ปกครอง	**4.03**	**1.052**	**มาก**
8) ครูและผู้ปกครองได้ร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้	4.03	1.135	มาก
9) ครูมีการอนุญาตให้ผู้ปกครองเข้าสังเกตการณ์ในชั้นเรียน	4.02	1.059	มาก
ด้านการมอบหมายงานนักเรียน	**4.04**	**1.005**	**มาก**
10) ครูให้การบ้านนักเรียนเท่าที่จำเป็น	4.05	1.036	มาก
11) ครูได้มีการบูรณาการเนื้อหาร่วมกันกับวิชาอื่น ๆ นอกกลุ่มสาระ	4.04	1.070	มาก
12) เน้นการสอนในชั้นเรียนมากกว่าการมุ่งให้ทบทวนทำแบบฝึกหัด	4.02	1.065	มาก
ด้านการวัดประเมินผล	**3.80**	**0.868**	**มาก**
13) การนับเวลาเรียนจะนับเมื่อมีการเรียนรู้ เช่น เรียน online ทำการบ้าน ออกกำลังกาย	4.03	1.089	มาก
14) การวัดประเมินผลจะนับเมื่อมีการเรียนรู้ เช่น ภาระงานการบ้าน พฤติกรรมขณะเรียนมากกว่าการสอบ	3.99	1.053	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประสิทธิผลของนโยบาย	*M*	*SD*	แปลผล
15) โรงเรียนมีนโยบายเลิกใช้ O-NET	3.37	0.849	ปานกลาง
ภาพรวม	**3.84**	**0.753**	**มาก**

ประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (M = 3.84, SD = 0.753) เมื่อพิจารณารายด้านพบดังนี้

1) ด้านการจัดรายวิชาโดยการจัดให้มีการเรียนเฉพาะวิชาหลักเป็นวิชาเฉพาะ และให้วิชาอื่นเป็นการบูรณาการทดแทน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (M = 4.18, SD = 0.900)

2) ด้านตัวชี้วัดตามหลักสูตร โดยการมุ่งเน้นเฉพาะตัวชี้วัดที่นักเรียนต้องรู้ และให้บูรณาการกับการดำเนินวิถีชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก (M = 4.17, SD = 0.890)

3) ด้านรูปแบบการสอน โดยการผสมผสานรูปแบบ สอดแทรกในวิถีชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก (M = 3.96, SD = 1.106)

4) ด้านบทบาทของครูและผู้ปกครอง โดยครูและผู้ปกครองร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (M = 4.03, SD = 1.052)

5) ด้านการมอบหมายงานนักเรียน โดยการให้การบ้านเท่าที่จำเป็น และครูแต่ละกลุ่มสาระมาบูรณาการร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (M = 4.04, SD = 1.005)

6) ด้านการวัดประเมินผล โดยนับเมื่อมีการเรียนรู้ การวัดประเมินผลจากภาระงาน การบ้าน พฤติกรรมขณะเรียน และให้เลิกใช้คะแนน O-NET เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการตัดสินผล ประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก (M = 3.80, SD = 0.868)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยคัดเลือกปัจจัย 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2) ปัจจัยด้านผู้กำหนดนโยบาย (policy maker) 3) ปัจจัยด้านระบบการบริหารนโยบาย (system) และ 4) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของนโยบาย (environment) เพื่อนำมาวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ (Multiple Linear Regression) ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าสถิติสมการถดถอยเชิงพหุของการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อกับประสิทธิผลของนโยบาย

Model	R	R^2	Adjusted R^2	F	Sig.F	Durbin-Watson
1	0.351	0.123	0.117	21.732	0.00	1.521

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) Covid-19 2) Policy maker 3) system และ4) Environment สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ effectiveness ได้ร้อยละ 12.3 ($R^2 = 0.123$)
จากนั้นนำตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวไปวิเคราะห์ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม

ตารางที่ 4 ค่าสถิติทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม

	B	Std. Error	Beta	*t*	Sig.
(Constant)	2.665	0.259		10.274	0.000*
“Covid-19”	0.105	0.079	0.134	1.327	0.186
“Policy maker”	0.102	0.148	0.135	0.689	0.492
“System”	0.287	0.061	0.351	4.662	0.000*
“Environment”	0.092	0.176	0.105	0.520	0.604

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า เมื่อพิจารณารายตัวแปรแล้ว พบว่า มีเพียงตัวแปรเดียวที่อธิบายการเปลี่ยนแปลงตัวแปรตามได้ คือ ตัวแปร System (B = 0.287) ซึ่งมีอิทธิพลทางบวก

สมการพยากรณ์ Effectiveness = 2.665 + 0.287 (System)

โดยที่ Effectiveness = ประสิทธิผลของนโยบาย

System = ระบบการบริหารนโยบาย

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และในรายด้านทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดรายวิชา ด้านตัวชี้วัดตามหลักสูตร ด้านรูปแบบการสอน ด้านบทบาทของครูและผู้ปกครอง ด้านการมอบหมายงานนักเรียน และด้านการวัดประเมินผล พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งหมดเช่นเดียวกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวได้มีประสิทธิภาพมาก ครูมีการเรียนเฉพาะวิชาหลักเป็นวิชาเฉพาะ และให้วิชาอื่นเป็นการบูรณาการทดแทน ครูจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นเฉพาะตัวชี้วัดที่นักเรียนต้องรู้และให้บูรณาการกับการดำเนินวิถีชีวิต มีการยกตัวอย่างเนื้อหารอบตัวของนักเรียน มีใบงาน มีข้อคำถามที่ใช้ในการถามนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งรอบตัวที่

เชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชา รูปแบบการสอนเป็นการผสมผสานรูปแบบสอดแทรกในวิถีชีวิต มีการยกตัวอย่างเนื้อหารอบตัวของนักเรียน บทบาทของครูและผู้ปกครองจะร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ ครูมีวิธีการติดตามงานนักเรียนผ่านทางผู้ปกครอง ซึ่งการมอบหมายงานนักเรียนนั้นจะเป็นการให้การบ้านเท่าที่จำเป็น เช่น การให้ทำใบงานออนไลน์ การเน้นการให้คะแนนเข้าเรียนการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากกว่าการให้การบ้าน และครูแต่ละกลุ่มสาระจะต้องมาบูรณาการร่วมกัน ส่วนการวัดประเมินผลจะมีการวัดประเมินผลจากภาระงาน การบ้าน พฤติกรรมขณะเรียน การให้คะแนนแก่นักเรียนเมื่อเข้ามาเรียนออนไลน์ เช่น การให้นักเรียนทุกคนเปิดกล้องเพื่อดูการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและมีคะแนนส่วนนี้ให้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Yuliejantiningsih (2020) ที่ได้ศึกษาการนำนโยบายการสอนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาด Covid19 ของประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งก็พบว่านโยบายที่รัฐบาลสั่งการไปยังครูในโรงเรียนต่าง ๆ นั้นครูส่วนใหญ่เข้าใจและปฏิบัติตาม

จากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดเห็นว่านโยบายการเรียนแบบออนไลน์ที่ทุก ๆ โรงเรียนกำลังปฏิบัตินั้น เป็นเพราะว่าเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ขึ้นมา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะเป็นหน่วยงานสำคัญที่มีส่วนในกำหนดนโยบายการเรียนแบบออนไลน์ให้เกิดประสิทธิผล โดยจะต้องมีการวางระบบการบริหารนโยบาย ที่เกี่ยวกับแผนงานและโครงการให้มีความสอดรับกับนโยบายดังกล่าว เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อยกระดับสู่องค์กรดิจิทัลด้านการศึกษา และต้องอาศัยปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีมามีส่วนสำคัญที่จะผลักดันให้เกิดประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของครูสามารถสอนนักเรียนผ่านระบบดิจิทัลที่มีความสะดวก รวดเร็ว คุ้มค่า เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา และทุกอุปกรณ์

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ปัจจัยด้านระบบการบริหารนโยบายอันเกิดจากการกำหนดแนวทางการบริหารนโยบาย เช่น คำสั่งการ ระเบียบปฏิบัติ การถ่ายทอดนโยบาย และแผนงาน/โครงการ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สามารถจะอธิบายการเปลี่ยนแปลงของประสิทธิผลของนโยบายในทางบวกได้อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ การที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถดำเนินการออกคำสั่งการที่มีประสิทธิภาพ อย่างรอบคอบรัดกุม มีระเบียบปฏิบัติ มีกระบวนการถ่ายทอดนโยบาย แผนงาน/โครงการ ที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันไปจาก สพฐ. ไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน จนถึงครูผู้สอน เพื่อช่วยให้ครูผู้สอนสามารถเข้าใจและนำไปปฏิบัติใช้งานได้จริง จะส่งผลต่อประสิทธิผลของนโยบายที่สูงขึ้น ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohammadi et al. (2021) ได้สำรวจความท้าทายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ระบบการจัดการเรียนรู้ในช่วงการระบาดของ Covid-19 ซึ่งพบว่า ระบบและความคาดหวังในประสิทธิภาพของระบบเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้สอนในช่วงการระบาดของ Covid-19

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรต้องมีมาตรการยกระดับปัจจัยด้านระบบการบริหารนโยบาย เพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนภายใต้วิกฤตการณ์ร้ายแรงที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบปกติในอนาคตต่อไป ดังต่อไปนี้

1) คำสั่งการ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรออกคำสั่งการให้ชัดเจนว่า เนื้อหาวิชาใดมีความจำเป็นที่สุดในแต่ละช่วงวัย ควรกำหนดประเด็นเรื่องการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอน การเข้าถึงองค์ความรู้และข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อจัดทำกรอบยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอนภายใต้วิกฤตการณ์ร้ายแรงในอนาคต เพื่อหาแนวทางลดปัญหาด้านความพร้อมทางเทคโนโลยีของโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน

2) ระเบียบปฏิบัติ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรพัฒนาปรับปรุงระเบียบปฏิบัติของโรงเรียนโดยอาศัยแนวทางจากพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 ในการวางกรอบระเบียบปฏิบัติของโรงเรียนให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และการลดความเลื่อมล้ำทางดิจิทัลของผู้เรียน

3) การถ่ายทอดนโยบาย: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรพัฒนาระบบการถ่ายทอดนโยบายจากแผนสู่การปฏิบัติและการประเมินผลการปฏิบัติราชการในภาพรวมให้มีความรวดเร็วและง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ โดยอาจต้องลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นบางอย่างในการจัดการเรียนการสอนภายใต้วิกฤตการณ์ร้ายแรง ควรกำหนดแนวทางและวิธีการดำเนินการการจัดการเรียนการสอนภายใต้วิกฤตการณ์ร้ายแรงของโรงเรียนและครูผู้สอน มีการกำหนดมาตรฐานงานและการติดตามประเมินผล และต้องกำหนดผู้รับผิดชอบหลักในแผนงานต่าง ๆ ด้วย

4) แผนงาน/โครงการ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีการวางแผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา เพื่อการเตรียมการรองรับการจัดการเรียนการสอนภายใต้วิกฤตการณ์ร้ายแรงที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบปกติในอนาคต มีการทดสอบโรงเรียนและครูเพื่อรองรับขีดจำกัดรูปแบบใหม่ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้ครูผู้สอนมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสื่อการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรดำเนินการศึกษาวิจัยในรูปแบบการวิจัยโมเดลสมการโครงสร้าง (structural equation modeling) โดยใช้ตัวแปรต้นและตัวแปรตามจากงานวิจัยนี้ประกอบ และอาจศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มด้วยวิธีการ exploratory factor analysis (EFA) หรือ confirmatory factor analysis (CFA) เพื่อยืนยันตัวแปรก่อนนำไปทดสอบและสร้างเป็นโมเดลสมมติฐานและนำไปพิสูจน์หาหลักฐานเชิงประจักษ์ต่อไป

รายการอ้างอิง

รัตนา แสงบัวเผื่อน และ วิษณุ ทรัพย์สมบัติ. (2564) . *แนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

ศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา. (2565). *ข้อมูลครูที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. https://exchange.moe.go.th/web/ReportLogin.htm?mode=initTeacherGraph

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *รายงาน เรียนออนไลน์ยุคโควิด-19: วิกฤตหรือโอกาสการศึกษาไทย*. สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ.

Dye, T. R. (2017). *Understanding public policy* (15th ed). Pearson Education.

Easton, D. (1957). An approach to the analysis of political system. *World Polities*, *9*(3), 383-400.

Erdfelder, E., Lang, A.-G., & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*, *39*, 175-191.

Hair Jr., J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Pearson Education International.

Mohammadi, M.K., Mohibbi, A.A., & Hedayati, M.H. (2021). Investigating the challenges and factors influencing the use of the learning management system during the Covid-19 pandemic in Afghanistan. *Education and Information Technologies*, *26*, 5165–5198.

Yuliejantiningsih, Y. (2020). The implementation of online learning in early childhood education during the COVID-19 Pandemic. *Jurnal Pendidikan Usia Dini*, *14*(2), 247-261.